

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23Co/43/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114200223
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Kolek
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8114200223.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci v právnej veci žalobcu: Dopravný podnik mesta Prešov, a.s., so sídlom Bardejovská č. 7, 080 06 Ľubotice, IČO: 31 718 922, právne zastúpeného JUDr. Ernestom Vokálom, advokátom, so sídlom Hlavná č. 6, 080 01 Prešov proti žalovanému: O. D., nar. XX.XX.XXXX, t.č. na neznámom mieste, v konaní zastúpená opatrovníčkou A. D., súdnou tajomníčkou Okresného súdu Z., o zaplatenie 132 Eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 9C/181/2014 - 72 zo dňa 26.01.2015 takto

rozhodol:

Mení rozsudok vo výroku o trovách konania tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 48,82 Eur a iných trov vo výške 16,50 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto uznesenia, na účet právneho zástupcu žalobcu.

Žalovaný nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov rozsudkom č.k. 9C/181/2014 - 72 zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému 132 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu v časti o zaplatenie poštovného vo výške 5,90 Eur zamietol, zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania pozostávajúcu z iných trov konania vo výške 16,50 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet právneho zástupcu žalobcu. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 OSP a priznal úspešnému žalobcovi trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku za návrh v sume 16,50 Eur. Trovy právneho zastúpenia nepovažoval za účelne vynaložené. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4 Mcdo/21/2009, uviedol, že súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania podľa § 142 ods. 1 OSP je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom konania v spore. Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze. Je preto potrebné rozlišovať medzi právom účastníka konania (fyzickej, právnickej osoby, štátneho orgánu) na právnu pomoc a nárokom na náhradu trov konania za poskytnutú právnu pomoc. Trovy konania potrebné na účelne vynaloženie alebo na ochranu práv sa však nemôžu posudzovať ako celok, aj keď účastník má právo na náhradu trov konania, pretože každý úkon alebo každé plnenie trov treba posudzovať samostatne. Uviedol, že procesný súd nespochybňuje právo žalobcu na zastupovanie advokátom a v priebehu konania ho rešpektoval. Právo účastníka na zastúpenie advokátom a právo na náhradu nákladov konania s tým spojených sú práva, ktoré síce spolu súvisia, ale nie sú nerozlučne spolu spojené. Merítkom účelnosti je preto nevyhnutné pomerovať všetky náklady, ktoré účastníkovi v priebehu konania vznikla a teda aj náklady vynaložené účastníkom v súvislosti s jeho zastúpením advokátom. Uviedol, že procesný súd náklady zastúpenia žalobcu advokátom považuje za neúčelné po zistení, že sa jednalo o vec typovo veľmi jednoduchú po skutkovej i právnej stránke, pričom k uplatňovaniu týchto

nárokov žalobcovom dochádza vzorovou žalobou, v ktorej sa menia iba identifikačné údaje žalovanej strany, dátum jazdy bez platného cestovného lístka, číslo dokladu o prepravnej kontrole a výška dlhu. Vyplňovanie týchto žalôb je rutinnou činnosťou nevyžadujúcou odborné znalosti.

Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 6Mcdo/5/2013, podľa ktorého trovy konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní mení len o aktualizáciu tej-ktorej veci a jej individualizáciu na súdoch v Slovenskej republike, nemožno považovať za trovy nevyhnutne vynaložené na riadne bránenie práva na súde. V takomto prípade zastupovanie advokátom nezodpovedá účelu, ktorý sleduje procesné právo inštitútom zastupovania advokátom v súdnom konaní. Treba súhlasiť s názorom, že právo na právnu pomoc a náhrada trov konania sú dve rozdielne veci, ktoré síce spolu súvisia, avšak nie sú neoddeliteľné. Právo na náhradu trov konania (včítane tých, ktoré vznikli v súvislosti so zastupovaním advokátom) totiž závisí od iných predpokladov než možnosť nechať sa zastupovať advokátom. Správnosť tohto názoru možno dokumentovať aj tými súdnymi konaniami, v ktorých sa účastníkom náhrada trov konania nepriznáva (napr. rozvod manželstva, kde žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a ďalšími) a účastníci konania pritom majú právo nechať sa v súdnom konaní zastupovať. Ak teda súd neprizná náhradu trov konania úspešnému účastníkovi, keď dospeje k záveru, že trovy nevynaložil účelne, nejde o porušenie práva na právnu pomoc. Vedľajší účastník sa preto mohol dať zastupovať v súdnom konaní advokátom, avšak trovy ktoré vynaložil v tejto súvislosti nemožno považovať za trovy účelné. Pokiaľ teda súdy nižších stupňov dospeli k takémuto záveru a vedľajšiemu účastníkovi nepriznali náhradu trov konania, ich rozhodnutia (v tomto smere) sú správne.

Ďalej poukázal pri argumentácii o neúčelnosti trov právneho zastúpenia na nález Ústavného súdu SR I ÚS 988/2012 z 25.07.2012, rozhodnutie Ústavného ČR III ÚS 2985/14 a I ÚS 3372/11. Ďalej uviedol že k rovnakému záveru, k akému dospel aplikáciou § 142 ods. 1 OSP možno dospieť aj aplikáciou § 150 ods. 2 OSP. Neprimeranosťou nemôžeme rozumieť iba zjavný nepomer medzi výškou uplatnene drobnej pohľadávky a výškou trov konania, ale vôbec aj vznik trov konania, ktorých vznik vo vzťahu k jednoduchosti sporu je ako taký neprimeraný. Súd ešte dodal, že mu je z úradnej činnosti je známe, že žalobca disponuje zamestnancami s právnickým vzdelaním a týmito disponuje aj jeho zriaďovateľ mesto Prešov a aj s prihliadnutím na predmet konania možno uzavrieť, že zastúpenie advokátom v prejednávanej veci nebolo z hľadiska trov konania účelné.

Proti tomuto rozhodnutiu v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca a to proti nepriznaniu trov právneho zastúpenia a poštovného. Uviedol, že súd prvého stupňa rozhodol nesprávne. Je právom účastníka konania zvoliť si právneho zástupcu a preto trovy právneho zastúpenia ako celku nie je možné označiť za neúčelné. Účelnosť trov vynaložených na právnu pomoc sa odvodzuje z článku 42 ods. 2 Ústavy SR a znamená, že trovy právneho zastúpenia treba považovať v každom prípade za účelne vynaložené trovy. Každý má právo na to, aby hoci aj v jednoduchej skutkovo a právne menej zložitej veci bol zastúpený advokátom. Akceptácia odôvodnenia rozhodnutia o neúčelnosti trov konania by znamenala, že účastník konania, ktorý zamestnáva osoby s právnickým vzdelaním alebo sám má právnické vzdelanie musí znášať trovy právneho zastúpenia sám. Takýto názor je v rozpore s ústavným princípom rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania. Z dôvodovej správy k ustanoveniu § 150 ods. 2 OSP vyplýva, že je potrebné chápať niekoľko násobne vyššiu sumu pri neprimeranosti trov právneho zastúpenia k vymáhanej pohľadávke. Minimálne dvojnásobne vyššiu sumu ako je samotná istina, čo v danej veci nie je. Súdny poplatok vo výške 16,50 Eur je príjmom štátu a žalobca ho musel zaplatiť za podaný návrh. Žalobca ešte pred podaným návrhom poštou zaslal odporcovi faktúry, ktoré do dnešného dňa odporca neuhradil a preto žalobcovi vznikli trovy vo výške poštovného. Faktúra na úhradu dlžnej sumy zaslaná poštou a poštovné žalobca musí uhradiť. Ak by zo strany žalovaného nedošlo k porušeniu prepravného poriadku a necestoval by bez platného cestovného lístka, nevznikli by mu ani trovy. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove 12Co/23/2011, kde odvolací súd nevidel dôvody na krátenie trov konania pri drobných sporoch, aby neplnenie povinnosti vytváralo precedensy na znižovanie povinnosti čiernych pasažierov v súdnom konaní. Taktiež poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove 2Co/241/2014, kde odvolací súd okrem iného konštatuje, že je zrejme, že jedným z hlavných predmetom činnosti je pravidelná verejná cestná hromadná doprava osôb, ktorú vykonáva žalobca za odplatu. Možno prisvedčiť žalobcovi, že žalovaný mohol predísť vzniku

ďalších trov potom, ako ho žalobca vyzval na zaplatenie pohľadávky mimosúdne. Keď však pohľadávka žalobcu nebola uhradená, trovy konania súvisiace so zaplatením súdneho poplatku súd prvého stupňa správne považoval za účelne vynaložené trovy konania. Nemožno bez ďalšieho akceptovať, že jediným účelným nákladom, ktorý žalobcovi vznikol je zaplatený súdny poplatok, aj keď ide o vec typovo jednoduchú po skutkovej a právnej stránke a tieto nároky si uplatňuje žalobca vzorovým návrhom, keď pracnosť jednotlivých úkonov je znížená je potrebné zdôrazniť to, že aj príprava takého návrhu si vyžaduje primeranú časovú náročnosť. Advokát je povinný venovať sa kontrole správnosti a úplnosti podania určitý čas. Navrhol, aby bol napadnutý rozsudok zmenený a trovy právneho zastúpenia boli priznané tak, ako boli uplatnené v návrhu na vydanie platobného rozkazu.

Odvolačný súd preskúmal napadnuté rozhodnutia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Je nesporné, že žalobca bol v konaní úspešný v celom rozsahu, má preto podľa § 142 ods. 1 OSP právo na náhradu trov konania. Súd prvého stupňa nepovažoval trovy právneho zastúpenia žalobcu za účelne vynaložené a uviedol, že k nepriznaniu týchto trov možno dôjsť aj aplikáciou § 150 ods. 2 OSP.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku („OSP“): Účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 150 ods. 2 OSP: Ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť.

Zákony je potrebné vykladať prioritne doslovne, gramaticky. V prípade rozporu doslovného znenia zákona s jeho zmyslom a účelom je prioritný výklad podľa zmyslu a účelu zákona. (Holländer, P.: Ústavněprávní argumentace. Praha: Linde nakladatelství, s. r. o. 2003. s. 30 a s. 31).

Gramatickým výkladom súd vykladá slová použité v zákona v ich obvyklých alebo zákonom definovaných významoch. Významom slova „účel“ je „cieľ, na ktorý je zameraná určitá činnosť“, významom slova „účelný“ je „zameraný na dosiahnutie cieľa“, „cieľuprimeraný“.

Účelnosťou trov je teda podľa názoru odvolacieho súdu potrebné rozumieť to, že vynaložené trovy smerujú k cieľu - úspechu v občianskom súdnom konaní ako aj to, že zvolené prostriedky na obranu práv sú primerané cieľu.

Právne zastúpenie žalobcu viedlo k procesnému úspechu - podanej žalobe súd vyhovel.

Zastúpenie žalobcu advokátom so sídlom v meste Prešov spĺňa aj podmienku primeranosti prostriedkov zvolených na obranu svojich práv. Predmetom činnosti žalobcu je poskytovanie prepravy, na túto činnosť má byť optimalizované jeho vybavenie (hmotné aj personálne). Predmetom konania sú nároky žalobcu vzniknuté porušením povinností žalovaného pri preprave, pričom toto porušenie vyvoláva u žalobcu potrebu činností (vymáhanie práv) nespádajúcich priamo do predmetu jeho činnosti - prepravy. Žalobca má právo, aby otázku vymáhania práv zveril tomu, kto sa jej s odbornou starostlivosťou venuje - advokátovi. Je zároveň spravodlivé, aby náklady vzniknuté zastupovaním znášal porušovateľ práva, ktorý vyvolal ich vznik. Trovy právneho zástupcu v tomto prípade sú obmedzené na naozaj nevyhnutný rozsah - advokát musí uzavrieť s účastníkom dohodu o plnomocenstve a musí vypracovať a podať žalobu na súd. Iba tieto úkony si advokát v tomto prípade účtuje, nejedná sa teda o úkony, bez ktorých by bolo možné uplatňovať práva žalobcu (ak sa žalobca rozhodol využiť služby advokáta).

Nikto nespochybňuje, že každý má právo, aby bol aj v jednoduchej veci zastúpený advokátom. Aby toto právo bolo reálne, musí byť v zásade spojené aj s právom na náhradu vzniknutých nákladov. Výnimky by mali byť stanovené zákonom, ako to je napr. ustanovené v § 144 OSP alebo v § 150 ods. 2 OSP.

Súd prvého stupňa v rozhodnutí vlastne tvrdí, že trovy žalobcu vynaložené na advokáta sú neúčelné preto, lebo úkony advokáta mohol vykonať žalobca sám (zrejme s nižšími nákladmi), pretože žaloba je jednoduchá. Aj pri podávaní „jednoduchej“ žaloby je potrebné zabezpečiť, aby mala všetky náležitosti vyplývajúce z procesného práva a aby nárok bol podložený argumentačne aj dôkazmi. Pokiaľ by tieto činnosti vykonával sám žalobca, je nepochybné, že mu tým vzniknú dodatočné náklady a stráca výhodu toho, že za nesprávne poskytnutú právnu pomoc mu zodpovedá advokát. Nie je známe v akom pomere je finančné vyčíslenie týchto nákladov (a straty práv voči advokátovi) k výške odmeny advokáta, a teda tvrdenie u neúčelnosti založené na finančnom porovnaní nie je preukázané.

Záver o neúčelnosti trov právneho zastúpenia je však nesprávny a nespravodlivý najmä preto, lebo prenáša ťarchu riešenia následkov porušenia práva z porušovateľa práva na poškodeného. Účelom súdneho konania je okrem iného zabezpečiť výchovu na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 OSP). Ak by žalovaný vedome nebol porušil právo, žiadne dodatočné náklady by žalobcovi nevznikli. Žalovaný bol 4 x pristihnutý pri cestovaní bez lístka. Z obsahu spisu nevyplýva, že sa jednalo o ospravedlniteľnú situáciu a že žalovaný mal snahu vec urovnať.

Za neúčelnosť trov advokáta nemožno považovať ich výšku (najmä to, že sú neprimerane vysoké) - výška odmeny advokáta vyplýva zo zákona, ktorým je súd viazaný. Z dôvodu neprimerane vysokých trov konania (iba v drobných sporoch, ktorým tento spor je) môže súd podľa § 150 ods. 2 OSP trovy konania nepriznať alebo znížiť.

Aplikácia § 150 ods. 2 OSP však v tomto prípade neprichádza do úvahy, pretože trovy konania nie sú neprimerané voči pohľadávke. Pri aplikácii § 150 ods. 2 OSP súd porovnáva predmet konania (pohľadávku) a výšku trov konania. Ak je medzi nimi nepomer, môže trovy znížiť alebo nepriznať. Za neprimerané trovy možno považovať trovy konania prevyšujúce uplatnenú pohľadávku, čo v tomto prípade nie je splnené.

K argumentácii rozhodnutím Najvyššieho súdu SR 6Mcd0/5/2013 odvolací súd uvádza, že toto rozhodnutie je rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu SR, nebolo však zverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk NS a súdov SR ani v inej úradnej zbierke súdnych rozhodnutí. Táto skutočnosť vylučuje možnosť považovať toto rozhodnutie za rozhodnutie zjednocujúce súdnu prax, na ktoré by bolo potrebné vždy prihliadať. Samozrejme je možné využiť ho na podporu argumentácie súdov, ako to urobil súd prvého stupňa. Odvolací súd s argumentáciou obsiahnutou v tomto rozhodnutí nestotožňuje, pretože toto rozhodnutie nezohľadnilo všetky aspekty veci - otázku spravodlivosti prenesenia ťarchy trov konania z porušovateľa práva na poškodeného, nevysporiadanie sa s tým, aké náklady by vznikli žalobcovi, keby svoje práva na súde uplatňoval sám.

Preto odvolací súd postupom podľa § 220 OSP zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania a priznal žalobcovi všetky vzniknuté trovy - súdny poplatok 16,50 Eur a trovy právneho zastúpenia 48,82,-Eur (za 2 úkony právnej pomoci - prevzatie zastúpenia, podanie žaloby - po 16,60,- Eur a 2 x 7,81 Eur režijný paušál).

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 OSP a § 142 ods. 1 OSP. V odvolacom konaní žalovaný nebol úspešný, nemá preto právo na náhradu trov konania. Žalobca v odvolacom konaní úspešný bol, trovy odvolacieho konania nežiadal priznať.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.